

Maatschappelijke consultatie rondom vaccinatiebereidheid

Offerte

Achtergrond

Nederlandse burgers verschillen in hun bereidheid om zich te laten vaccineren tegen het corona virus. Momenteel wil ongeveer één op de tien burgers zich niet laten vaccineren en drie op de tien twijfelen (bron: onderzoek RIVM Gedragsunit). Dit houdt niet alleen verband met uiteenlopende berichtgevingen over het belang en de eventuele risico's van vaccinatie, maar ook met persoonlijke overtuigingen, eerder vaccinatie gedrag, en de sociale omgeving. Om burgers van de juiste informatie te kunnen voorzien en effectieve, gerichte voorlichtingscampagnes te ontwikkelen, is het van groot belang het scala aan afwegingen en argumenten voor/tegen vaccinatie goed en zo spoedig mogelijk in kaart te brengen. Het gaat hier met name om de informatie en argumenten die burgers die nog twijfelen, of zich niet willen laten vaccineren, van mening doen veranderen.

Het voorgestelde project beoogt deze informatie en argumenten te identificeren middels een burgerforum met 24 deelnemers uit alle geledingen van de bevolking. Gedurende drie dagen, verspreid over twee opeenvolgende weekenden, zal het burgerforum zich laten informeren door en het gesprek aangaan met een aantal experts (zoals virologen, immunologen, epidemiologen, economen, psychologen, sociologen) afhankelijk van de wensen van de deelnemers aan het burgerforum. De burgers zullen volgens een eerder ontwikkelde en toegepaste methodiek van deliberatie met elkaar in gesprek gaan over het vaccin en de argumenten voor/tegen vaccineren. De verwachting is dat veel van de deelnemers nieuwe kennis op zullen doen en dat een aantal onder hen van opvatting en in vaccinatiebereidheid zal veranderen. Het project heeft twee doelstellingen:

1. In kaart brengen van de vaccinatiebereidheid van deelnemers en hun argumentatie daaromtrent bij aanvang van het burgerforum (via een zogeheten 'nulmeting' aan het begin van dag 1) en aan het einde van het burgerforum (via een herhaalde meting in het 2^e weekend);
2. Inzicht verkrijgen welke feiten en argumenten deelnemers van opvatting doen veranderen, en aan welke informatiebronnen zij de voorkeur geven. Dit geeft exact de informatie die nodig is om gerichte campagnes te ontwerpen (voorlichting of initiatieven die burgers beter in staat stellen kennis te vergaren, te reflecteren en/of deel te nemen aan deliberatie).

Een burgerforum heeft een belangrijke meerwaarde ten opzichte van het gebruik van vragenlijsten omdat het bij de deelnemers een leerproces faciliteert dat tot beter beargumenteerde voorkeuren en keuzes leidt. Een burgerforum met 24 deelnemers beoogt niet representatief te zijn voor de hele Nederlandse bevolking (en kan ook niet representatief zijn), maar stelt wel in staat om de verscheidenheid van opvattingen en onderliggende overtuigingen en argumenten in kaart te brengen. Door de resultaten vervolgens te koppelen aan het vragenlijstonderzoek van de Corona Gedragsunit van RIVM, wordt de gewenste representativiteit gerealiseerd.

Het onderzoek zal geleid worden door de onderzoeksgroep van 5.1.2e (Radboudumc), die ervaring heeft met deze methoden en ze succesvol heeft toegepast in maatschappelijke consultaties rondom keuzes in de zorg, in samenwerking met marktonderzoeksbureau *Motivaction* (www.motivaction.nl) en Zorginstituut Nederland. Zie <https://www.radboudumc.nl/projecten/burgerforum>

Onderzoeksvragen

Uit eerder onderzoek is al het een en ander bekend over de vaccinatiebereidheid onder Nederlandse burgers en de argumenten die worden aangevoerd. Volgens recent onderzoek (verricht door de onderzoeksbureaus Ipsos en I/O Research) zou 70-75% van de Nederlanders bereid zijn zich te laten vaccineren tegen het coronavirus; 10-15% zou daartoe niet bereid zijn; 10-20% zou twijfelen. Aspecten waarover twijfel bestaat zijn met name: de effectiviteit van de vaccins en de veiligheid van vaccinatie. Het huidige onderzoek zal zich met name richten op de identificatie van factoren die mensen van intentie (om zich te laten vaccineren) doen veranderen. De specifieke onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate leidt deelname aan het burgerforum (met een combinatie van informatievergaring en deliberatie in een relatief kort tijdsbestek) tot veranderingen in vaccinatiebereidheid? In welke mate

Radboudumc

leidt het tot veranderingen in de aangevoerde argumentatie (ook onder degenen die niet veranderen in hun vaccinatiebereidheid)?

2. Welke argumenten zijn het meest zwaarwegend voor degenen die twijfelen en voor degenen die aangeven zich (waarschijnlijk) wel te laten vaccineren of juist (waarschijnlijk) niet. En welke informatie blijkt minder relevant te worden gevonden door de verschillende categorieën deelnemers (weigeraars/twijfelaars/instemmers).
3. Wat zijn de – naar eigen zeggen – belangrijkste informatiebronnen waarop men zich baseert?
4. Welke factoren en/of informatie en/of argumenten zijn bepalend voor eventuele veranderingen in de bereidheid van mensen om zich te laten vaccineren? Maakt het uit wat de bron is van die informatie, of via welk medium die informatie (of dat argument) wordt verkregen?

Methodologische aanpak

De 24 deelnemers aan het burgerforum worden door *Motivaction* geselecteerd en benaderd uit een bestaand panel (> 15.000 mensen). Voor zover mogelijk worden uit elk van de acht mentaliteitsgroepen die dit bureau onderscheidt in de Nederlandse samenleving (gebaseerd op levensstijl inclusief SES) burgers gerekruteerd. Daarbij zal een evenredige verdeling van geslacht en provincie worden nagestreefd; voor wat betreft leeftijdscategorie zal een zekere oververtegenwoordiging worden gehanteerd (een groter aantal jongere mensen (18-39 jaar); daarnaast ook een zekere oververtegenwoordiging van mensen met lage SES, en mensen met een migratieachtergrond. Dit omdat er in deze categorieën meer twijfelaars zijn. In de eerste workshop (van twee dagen) worden eerst de opvattingen van deelnemers geïnventariseerd. Daarna worden de deelnemers in staat gesteld experts te bevragen over Covid-19 en de voor- en nadelen van vaccinatie of andere vormen van preventie. Ook gaan zij, onder begeleiding van twee moderators van *Motivaction*, plenair en in subgroepen met elkaar in discussie, waarbij ze elkaar bevragen over hun opvattingen, onderliggende overtuigingen en argumenten. In de tweede workshop (één dag) gaan deelnemers wederom met elkaar in discussie, en worden hun uiteindelijke opvattingen opnieuw geïnventariseerd. Met een achttal deelnemers wier vaccinatiebereidheid is veranderd, of die er blij van hebben gegeven hun argumentatie fundamenteel te hebben veranderd, worden vervolgens diepte-interviews gehouden (direct na afloop van het burgerforum of binnen zeven dagen) om te achterhalen wat die verandering teweeg heeft gebracht. Het aantal te voeren diepte interviews zal eventueel worden vergroot, afhankelijk van of er saturatie is bereikt. Vanwege de nu geldende landelijke Covid-19 maatregelen, die naar verwachting voorlopig niet noemenswaardig zullen worden versoepeld, wordt het burgerforum online georganiseerd.

Nulmeting (individueel):

- Vragen over vaccinatiebereidheid (tegen corona, en vaccinatiebereidheid in het algemeen; met Likert scores; sommige vragen positief, andere negatief geformuleerd), plus een tiental vragen over 'alle' mogelijke argumenten voor/tegen vaccinatie (Likert scales); plus een aantal vragen over welke informatiebronnen men gebruikt en voorkeuren voor informatiebronnen.

Nameting:

- Dezelfde vragen, maar met een aantal aanvullende vragen over argumenten voor/tegen (geïdentificeerd tijdens het BuFo).

Diepte interviews:

- Met deelnemers wier vaccinatie bereidheid is veranderd (meer of minder bereid) en degenen die hun argumentatie hebben aangepast: 8 tot 12 interviews.
- Ter beantwoording van de vraag welk argument / stukje informatie het meest bepalend was voor hun veranderde bereidheid; aangeven van eventuele 'aha' momenten; dieperliggende redenen.
- Zoveel mogelijk op dag 2 van het 2^e weekend.

Selectie van experts voor panel (te bevragen op dag 2 van 1e weekend)

- Achtergrond: 1 (2?) clinicus, 1 viroloog, 1 epidemioloog, 1 ethicus; evt. een gezondheidseconoom, een gedragswetenschapper.
- Te identificeren en te benaderen door RIVM.
- Voorbespreking met panelleden op 20/21/22 januari.

Samenstellen van bronmateriaal ter beschikking te stellen aan deelnemers

- Websites, folders, artikelen.
- Zo breed mogelijk, maar beperkt tot vaccinatie; met nadruk op bronnen van de Nederlandse overheid.
- Deelnemers zullen tijdens het burgerforum worden uitgenodigd om aanvullende bronnen te leveren.
- Bottom-line: de organisatoren (moderatoren, onderzoekers) stellen zich neutraal op en onthouden zich zoveel mogelijk van enige beïnvloeding.

Analyseplan

- Analyse op groeps- en sub-groepen niveau.
- Analyse op het niveau van de individuele deelnemers (voor/na)
- Thematische analyse van kwalitatieve interviews.

Kanttekening

We erkennen dat de samenstelling van het burgerforum een grote invloed kan hebben op de uiteindelijke vaccinatiebereidheid van deelnemers (bv door dominantie van individuen die expliciet voor of tegen vaccinatie zijn). Qua uitkomsten van het burger forum zijn we echter niet zozeer geïnteresseerd in hoeveel deelnemers van opvatting veranderen, maar veeleer in de redenen wáárom. In de diepteinterviews zullen we die redenen vervolgens verder duiden – bijvoorbeeld hoe de aanvankelijke argumenten hebben stand gehouden ten opzichte van nieuwe informatie of door anderen aangevoerde argumenten; of het uitmaakt wat de bron is van de verkregen informatie; en wat de eventuele invloed was van andere, mogelijk sterk overtuigde burgerforum deelnemers en/of experts.

We realiseren ons voorts dat een aantal deelnemers aan het burgerforum mogelijk een steile leercurve zal ervaren, en kunnen dus niet verwachten dat dit gemakkelijk bereikt kan worden bij een veel breder Nederlands publiek. We zullen in het onderzoek echter wel proberen aanknopingspunten te vinden om een vergelijkbare leercurve op een zo efficiënt mogelijke manier na te bootsen door sleutelargumenten uit het burgerforum te destilleren die mogelijk ingezet kunnen worden in mediacampagnes gericht op het brede publiek of specifieke bevolkingscategorieën.

Planning van activiteiten en beoogde rapportage

- Voorbereiding door Radboudumc team, in overleg met *Motivaction*: ontwerp van achtergrond materialen; selectie van informatiebronnen die deelnemers kunnen raadplegen; selectie en benadering van experts; ontwerp van het instrument voor de nulmeting; uitwerking van onderwerpen die uitgediept worden tijdens de diepte interviews (Weken 1, 2 en 3; beginnend op 4 januari)
- Deelname aan de kennismakingsbijeenkomst met geselecteerde deelnemers in de week voorafgaande aan de start van het burgerforum (Week 3: 18-22 januari)
- Deelname aan het burgerforum zelf (Zaterdag 23 en zondag 24 januari; zaterdag 30 januari)
- Analyse van nulmeting resultaten en inhoudelijke voorbereiding diepte interviews (Week 4: 25-29 januari)
- Uitvoering diepte interviews (31 januari en week 5: 1-5 februari)
- Analyse en verslaglegging (weken 6-10: beginnend op 8 februari)
- Oplevering van concept tussenrapport met voorlopige resultaten (19 februari)
- Oplevering concept eindrapport (12 maart)

Radboudumc**Gegevens van de uitvoerende organisatie binnen Radboudumc:**

Radboud university medical center
Radboud Institute for Health Sciences (RIHS)
Department for Health Evidence (HEV)
Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen
Bezoekadres: Geert Groteplein-Noord 21 (5.1.2e)

Banknummer Radboudumc: (5.1.1e)
BTW-nummer: NL0029,68.721.B11
KvK-nummer: 41055629

Contactpersoon:

(5.1.2e)
Email: (5.1.2e) radboudumc.nl
T: 024 (5.1.2e) M: 06- (5.1.2e)